

תורת אמך

ביאורי סוגיות והדרכה לימודית

מסכת ביצה

פרק שני

סוגיה ז: נאכל עירובו

נכתב בסייעתא דשמיא
על ידי

אליהו מאיר ליפשיץ
ב"ר חיים שמאי ז"ל

ישיבת ברכת משה, מעלה אדומים

© כל הזכויות שמורות למחבר

מהדורה ראשונית ללא הגהה

סוגיה ז: נאכל עירובו

רקע

הסוגיה האחרונה בדין עירוב תבשילין היא בדין עירוב שנאכל לפני סיום הבישול לשבת.

מקורות

- א. גמ' ז': "אכלו או שאבד הרי זה לא יבשל עליו וכו'... עירובו גומר"
 ב. רא"ש סי' יב ד"ה אכלו
 רמב"ם הל' שביתת יום טוב פ"ו ה"ה והשגת הראב"ד על הל' ג
 ג. שו"ע סי' תקכז סע' טו-יח ומשנה ברורה [בעיקר: סק"נ]

הסבר הסוגיה

אמר אביי נקטינן התחיל בעיסתו ונאכל עירובו גומר. [גמ' ז':]

המשנה [טו:] אומרת שמותר לבשל ביום טוב לשבת רק אם העירוב קיים, אבל אם נאכל או אבד אסור. אביי מחדש, שאם התחיל בעיסתו ונאכל עירובו גומר. הרא"ש [סי' יב] והר"ן [י. באלפס ד"ה אמר אביי] מסתפקים האם מותר לו לגמור את העיסה הזו בלבד, או שמותר לו לגמור את כל תבשילי השבת. הם אינם מכריעים את הספק.
 ניתן לומר שאם העירוב מהוה היכר בעלמא, מותר לו לגמור כל תבשיליו, כיוון שהיה לו היכר בתחילת בישולו. אם עירוב מהוה תחילת הבישול לשבת, והבישול ביום טוב מהוה המשך לבישול בערב יום טוב, ניתן לומר שרק התבשיל שהתחילו אותו בזמן שהעירוב היה קיים מוגדר כהמשך הבישול של ערב יום טוב [הסבר זה אינו הכרחי].

הלכה

השו"ע [סי' תקכז סע' טו] פוסק שאם נאכל העירוב או אבד מותר לבשל לשבת רק אם נשאר ממנו כזית. הוא [סע' טז] פוסק שאם התחיל לבשל בזמן שהעירוב היה קיים ואבד, מותר לו לגמור תבשיל זה בלבד. המשנה ברורה [סק"נ] פוסק שחיתוך הירקות לתבשיל מהוה התחלה, ומותר לסיים את בישולו.